

॥ श्री गणेशायनमः ॥

“ दानेन भूतानि वशी भवन्ति ”

वामन-अवतार.

(अलि-चरित्र)

नाटकनां गायनो

श्री रमाकान्त नाटक समाज माट

प्रयोजक तथा प्रकाशक

अमृतलाल अम. आठ, आशाराम आठ

लेखक

द्वि रामलाल नागरल भेटा (वसुप्रसाद)

आवृत्ति १६१

प्रत ५०००

सर्व अधिकार सुरक्षित

संवत् १९०७

सन् १९२१

मुख्य पक्ष आजा

८४२२

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

वामन-अवतार.

नाटकनी प्रवेशवार दुंक हकीकत

अनंगनाथरथ—धर स्तवन. वस्तु सूचन.

अंक १ लो.

प्रवेश १ लो.—क्षीर सागर. समुद्रमंथन करी
भोजवेदा रत्नोनी ण्डे'यणी माटे देव दानव वरये तकरार.
छन्द तथा अश्विनुं युद्ध. विश्व तथा शंकरनुं प्रकट यर्ध
योय्य वे'यणी करी आपी याद्या जपुं. जाड अमृत माटे
इरीथी तकरार. मोहीनीनुं प्रागटय. दानवेनो मोह.
मोहीवीना हाथथी अमृतनी ण्डे'यणी. दानवेनो मोहमां
नांभी देवोनेज अमृतपान करावपुं. कपटथी अमृतपान
करवा जता राहुनो शीरच्छेद. ऐजलो.

प्रवेश २ लो.—रस्ते. इरवा नीकजेदी त्र'यक
तडाडीयानी लाडवर्ध साथे वातथीत. नवीनी स्वतंत्रता.
तडाडीयानी मुंजवपु.

प्रवेश ३ लो.—अखिडधान. परियारीका संजे
अखि मुता अनंगनाथानो परिहास. मृत्युलोकमां विहार
करवा नीकजेदा जय'तकुमार उपर मुग्ध यपुं. अमानक
अश्विनां आगमनथी अनेनुं गजराजुं छंद्रकुमारने केड

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૨૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ લામન સ્વતંત્ર

વિષય ૨-૨-૩

કરવાનો હુકમ કરાવી બલિનું ચાલ્યા જવું. બાદ
અનંગમદ્રાનું હરણ સ્વર્ગમાં જયંત કુમારનું નાશી જવું.
શુંબ નિશુંબ દાનવેનું સ્તબ્ધ થવું. દેખો.

પ્રવેશ ૪ થો.—બલિ મહાલય. પુત્રીનું હરણ
થવાથી બલિનો ક્રોધ અને રાણી વિંધાવત્રીની ચીંતા.
ગુરુ શુકાચાર્યની અસાધી સુરેન્દ્ર ઉપર ચઢાઈ લઈ
જવાની તૈયારી.

પ્રવેશ ૫ મો.—ધન્દ્રમહાલય. બલિની અમરાપુરી
પર ચઢાઈના સમાચાર નારદે આવી આપવા. ધન્દ્રની
અમરામણ બાદ નારદની સુકિતથી ધન્દ્રે પ્રાહ્લણનું રૂપ
ધારણ કરી બલિ પાસે તેની સુવાનીનું દાન માગવા જવું.

પ્રવેશ ૬ થો.—જયંતનો શયનાગાર. અનંગમદ્રા
અને જયંતનો શૃંગાર. જયંતીની ચેષ્ટા. બાદ બલિકુમાર
બાલુકુમારે આવી જયંતીનું હરણ કરી ચાલ્યા જવું.

પ્રવેશ ૭ મો.—રસ્તો. ત્રંબક તડાકીયાનો નવી
સાથે વાદવિવાદ બાદ ફડાકીયા વેદ અને તડાકીયા બેશીના
પુત્ર પુત્રીના લગ્ન સંદિગ્ધ ગૌર વીંજણાશંકરે આવી
કરી દેવું.

પ્રવેશ ૮ મો.—બલિની રાજસભા. કપટવેશ
ધારી ધન્દ્રની બલિ પાસે સુવાદાનવી યાચના. શુકાચાર્યનો
અટકાવ. નારદે આવી લેહ જોલી દેવો. ધન્દ્ર ઠેઠ. દેખો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.—અમરાપુરીનું ઉપવન. હરીકીર્તન કરતા નારદે દેવગુરૂ પ્રહરપતીને બલિની અમરાપુરી પર ચંદાધના સમાચાર આપવા. પ્રહરપતિની ચીંતા. અને તરત શયિ થાસે જવું.

પ્રવેશ ૨ જો.—ધન્દ્રાસન. ધન્દ્ર કેદ થવાથી દેવ હરમારમાંનું દીક્ષણીર થવું. કાનવ મંડળ સહિત બલિનું ધન્દ્રાસન પર બેસવા આવવું. પ્રહરપતિયે અટકાવવો. શયિ તથા બલિનો વાદવિવાદ. બળાતકારે ચીંદાસન પર બેસવા જતાં ચમત્કાર. બલિનું રૂતબ્ધ બની પાછા ફરવું. દેખલો.

પ્રવેશ ૩ જો.—અનંગભદ્રાનું રંગભૂવન. જયંત સંગે આનંદ કરતી અનંગભદ્રા થાસે બલિનું આગમન. ધન્દ્રને કેદ મુક્ત કરવાનું વચન આપી જયંત તથા અનંગભદ્રાને પોતાની સાથે ચૌણીતપુર લઈ જવા.

પ્રવેશ ૪ થો.—ફરશુરામ વેદનું ઘર. લંગડી છાકરીના લગ્નનું ફઠાકીયા બેચીના ઉકરા સાથે સાદુ થપાથી, ધણી ધણીયાણીનો આનંદ.

પ્રવેશ ૫ થો.—લક્ષ્મભૂવન. દેવાંબા સંમ લક્ષ્મીનો વાણીવિનોદ. વિષ્ણુએ વામન અવતાર પરી દેવોને દુઃખ મુક્ત કરવા અક્ષિતિને હરહન આપવા જવું.

પ્રવેશ ૬ થો.—મલિભૂવન. સો યજ્ઞ પૂર્ણ કર્યા
શીવાય જન્મમાં જવા માટે શુક્રાચાર્યે ઠપકો આપવો.
છેલ્લો સોમો યજ્ઞ કરવાની તૈયારી.

પ્રવેશ—૭ થો. જ્યંતીનું રંગભૂવન. ગુણાલ્પકુમાર.
જ્યંતીનો આનંદ વિનોદ.

પ્રવેશ ૮ થો.—કસ્યપાશ્રમ. અદિતિની ઉચ્ચ
તપશ્ચર્યા. વિશ્વનુ પ્રાગટ્ય. વરદાન પ્રાપ્તિ વામન સ્વરૂપ દર્શન.

પ્રવેશ—૯ થો. બેશી નવી વૈદ વૈદાણી. તથા ગોરતું
સરીયામ રસ્તા ઉપર ભેળા થવું. જનનો દિવસ નક્કી કરવો.
અર્વેનો આનંદ.

પ્રવેશ—૧૦ થો. યોગીતપુરતું કારાગૃહ. કપટ કરી
ઠેક કરેલા જ્યંત ઉપર જાનિને બુદ્ધમ. જનનમદ્રા જ્યંતી
બાણ કુમારે વચમાં પડી અટકાવ કરવો. જાનિને કોપ.
ઈન્દ્ર ઠેક મુક્ત થવાના સમાચાર. દેવ સૈન્ય સહિત ઇન્દ્રનું
આક્રમણ. બુદ્ધ. જાનિ પરાજય. દેવો.

અંક ૩ જો

પ્રવેશ—૧ લો. ઈન્દ્ર મહાલય, ઈન્દ્ર કેદમુક્ત યજ્ઞથી દેવોનો આનંદ બળિના છેલ્લા યજ્ઞની તૈયારીથી દેવમંડળમાં ગભરાટ. નારદે આવી વિશ્વનુનો વામન અવતાર થવાના સમાચાર આપવાથી સર્વેનું આનંદ પામવું.

પ્રવેશ—૨ જો. ત્રણેક તડાકીયાનું લર - લગ્નના વરઘોડાની તૈયારી.

પ્રવેશ—૩જો. અદિતિ આશ્રમ કશ્યપની બળીના યજ્ઞમાં જવાની તૈયારી વામનની સાથે જવાની હઠ વામનને સાથે લઈ કશ્યપનું શોણીતપુર પ્રયાણ.

પ્રવેશ—૪ થો. લગ્નમંડપ કાંણીયોવર. અને લંગડી કન્યાના લગ્ન. પોતળ પુલ્લુ થવું.

પ્રવેશ—૫ મો. જયંત બૂવન, અનંગભદ્રા અને જયંતનો આનંદ. પિતાના યજ્ઞમાં જવાની તૈયારી.

પ્રવેશ—૬ થો. યજ્ઞમંડપ. બળીના છેલ્લા યજ્ઞની સમાપ્તિ, રૂપીમહર્ષીને દાનપદ્ધતિ વામનનું આગમન, સર્વેનું સાનંદાશ્ચર્ય તથા લગ્નના બૂમીના દાનની યાચના. શુક્રાચાર્યનો અવરોધ વામનરૂપે વિશ્વનુની કપટ કળા ખુટી કરવી. છતાં બળીની દાન દેવાની હઠ. શુક્રાચાર્યનો અભિધાપ સૂક્ષ્મ રૂપે દાન દેતાં ઝારીપ્રવેશ ચલુ કુટવી. દાનનો સંકલ્પ વેરાટ રૂપ હર્ષન બે પગલાંથી. ત્રૈલોક્ય ભરવું. ત્રીશુ-

પમણું બળિના મરતક પર મૂકીને તેને પાતાલમાં ચાંપવેદ
 પ્રતિહાર બની વિષ્ણુએ ભલિને પાતાલની આદી ઉપર અભિ
 શેક કરવો. દેવ દાનવની સ્તુતિ.
 અંતિમ આનંદ. ઠેમ શાન્તિ. શાન્તિ. શાન્તિ.

મુખ્ય પાત્રો

બલિ—દાનવપતિ વિરાઘન નો કુમાર.

ધન્વ—દેવતાઓનો પતિ

બ્રહ્મપતિ—દેવગુરુ

શુકાચાર્ય—દાનવ ગુરુ.

જયંતકુમાર—ધન્વનો પુત્ર

બાણકુમાર—બલિનો પુત્ર.

ત્ર્યંબકરામ—તણકીયો ભેશી

કરશુરામ—કણકીયો વૈદ.

વિંજાણાશંકર—વાયડો ગોર

શ્રી પાત્રો

અનંગભદ્રા—બલિની પુત્રી.

જયંતિ—ધન્વની પુત્રી.

લક્ષ્મિ—સમુદ્ર તનયા. આઘશક્તિ. મહામાયા.

મેહિનિ—વિષ્ણુ અવતાર.

શયિ—ધન્વ પત્નિ.

વિધાવલી—બલિ પત્નિ.

અદિતિ—કશ્યપ પત્નિ. વામનની માતા.

લાડવઈ—તડાકીયાની નવી.

સૂરજ—દ્વડાકીયાની ગૃહલક્ષ્મિ.

તે શિવાય નારદ-શંકર. વિષ્ણુ. દેવ. હાનવ. રૂપી.
હાસ હાસી. વિગેરે વિગેરે.

૯

ૐ

શ્રીમદ્ વાઘ સદ્ગુરવે નમે નમઃ

વામન અવતાર

(ખલ્લિ-ચરિત્ર) નાટકના ગાયનો.

—ૐૐૐ—

મંજળા ચરણ,

શ્રી હરી ૐ તત્સત્ પ્રણામી,

સુખધામી અખિલ વિશ્વ સ્વામી,

વિશ્વ વિલાસી જ્યોતિ પ્રકાશી,

અનંત અવિનાશી

અક્ષાંક અક્ષ સ્વરૂપ સુખરાશી

યોગ મહાભૂત ધરે તુલ્ય ક્યાન

તપ સ્તવન નવિન પ્રકટાવે જ્ઞાન—શ્રી.

૨

અર્થાંગી—

અહભૂત અકળિત દેખા શી તારી અવિનાશી નાય

વીલુપર ભવ ભયહારક સ્વામી અવિનાશી નાય !

પ્રણુતપાળ સુખકર તમે મુરના નરવરના

મુનિજનના છે દિનદયાળ ! !—અહભૂત

અમુરકાળ ધર્મપાળ સ્વામી ગુણગ્રામી
નીજધામી નિર્ગુણ નૃપાળ ! !—મહાપુર

૩

લલિત—

સીર સાગરની હું સુતા કમળા છે | સુખ નામ
કુંવારી છું કન્યકા વરમાળ ધરું કેઈ સ્વામ
સુર અસુર ગુણવાન તમે સર્વ કુળવાન
ચોધી લાયક સમાન હૃદયી વરું શ્રીમાન્
પ્રાપ્તી લલિત સીધુ બાળ આવી હૃદયમાં ધરી-હાલ
કેઈ સુંદર સુરબાળ અપુરું તેને વરમાળ—સુર.

૪

મોહિની—

મધુરી મોહીની મારો મહન મહેમાન છે
ખીલ્યું નવરંગી મારું ભેળન ગુમાન છે
વસંતની વાડી ખીલી કુલકાં યો મહેકાય
મહાર ચોવન રંગથી અંગ બધું લહેકાય.—મધુરી
નાભુક છાતીની છઠા નાભુક મારો નાય
નાભુક નાની નારને નાભુક ભરતો બાથ—મધુરી
નાભુક આશુક ઉરમાં મીઠો મોહી આર
નાભુક ભેળન બાગમાં નાભુક કરે વિકાર—મધુરી

મંજરારી—

સંસારે સાચું રામનું નામ માત્ર એક દામ દામને દામ
વાહ બાધ દામ ! વાહ બાધ દામ ! !—સંસારે
દામવંત તે સહુથી ઠાહુયો હોય ભલેને હબમ
દામવંતને દ્વારે જઈ સહુ સો સો ભરે સલામ—વાહ
પંડીત કાણ પ્રવીણ પુરાણી રાજા રંક તમામ
વૈદ વડીલને વેરયા સર્વે દામની પાસે ગુલામ—વાહ

૬

લાઠવઈ—

ક્યાંય સરખી સમાણી જોડી ના મળે
મુનો લાગે સંસાર જોળે ભયે અવતાર—ક્યાંય
ખીલી જોબન પુલવાડી પહેરી પચરંગી સાડી
કંચુકી કમાનવાળી મારી આંખડી આણીયાળી
જોબન બહાર ભયરે—મુનો

અંધા કળી મુંદર સરસ ભમરો મુગંધી ના લહે
કંટક છતાં ગુલાબ કળીપર ખમરણ રાણ રહે
કરતુરી કાળા રંગની ઉત્તમ મુગંધી છે ભરી
હું છું રૂપાળી પદમણી તે મૂખને પાલે પડી—મુનો

લાડવડ—

છાને કહેતા છકેલી રંગીલા મને છાને કહેતા છકેલી.

હું તો બેઝનમાં લેલી બનેલી—રંગીલા.

બાગ બગીચાની સ્હેલ બહુ સુંદર બણે શું ઘરમાં ગોધેલી
બદામી ફલવોને ધારી જલેળી તાજ તાજ ખાઈ ખેલી
—રંગીલા.

સાટીનની સાડીયો કમળી ભરેલી કાર સમણે ન કોઈયેડેલી
પોલકાને ચોળીયોનો પાર નહિં મારે લટકેલી લુટી લાવેલી
—રંગીલા.

નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર બંગડીઓ માણેક મઢેલી
લુંઘણને લુંઘણા આ લાડવડ પહેરતી વિદા હું પાકી બણેલી
—રંગીલા.

૮

અનંગલદ્રા—

બાબા લતા સખી બે ! શી બા મંદ મંદ ડાલે !!

નિર્લજ વાયુ તેની યુવા આનંદ બે ! લે !!

પવને સખી યુગિત બા લતિકા

દીસતી નીજ ગાત્રથી કંપીત હા !

કરતી કબી રમીતથી ભાવ છતાં

મુખપટ લુલટ ખેલે—બાબા.

દાડીમ ફળને પકવ આ કુટી રકત શાં દેખાય છે
 સખી-જણે તફ્ફી રતનપરે સમર તીર ચિન્હ જણાય છે
 અનંગ-આ કેતકી કરવત સમી વિરહી હૃદય બેતાં ચીરે
 સખી-ચંપાકળી દિપજ્યોતિ સમ વિયોગી જન બેઇ પરજળે
 અનંગ-અલિ બે ! અલી કળોથી રતિમંત્ર ગુપ્ત બોલે
 —બાળા.

(કવિ છોટાલાલ)

૯

સખી—

સજની મારી રજની ક્યાં રમી આવી સાચું બોલ
 અનંગ-સહિયર ચાણી તું આજ થકાવે શીકને કેડલો છોક
 સખી-કાલે તારી વેણી ગુંથીતી હમણાં ક્યમ વીખરાણી
 પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો તારી ભરમર ક્યાં બીંબણી
 —સાચું બોલ.

અનંગ-કાળો ભરો શીરખર બેઠો ઉડાડતાં વેણ તુટી
 પરસેવે ભરમર ભિંબણી લાપોટે લટ છુટી—કેડલો.
 સખી-અંગ પહેરતી અતલસ ચોળી સહિયર સર્વે વખાણી
 કંચુકી કસ છુટી ગઈ ક્યાં આવડી ક્યાં ચોળાણી
 —સાચું બોલ.

અનંગ-વાટે હું તો ભુલી પડી ગઈ એકલડી મહારાણી
 કંચુકી ઉર તંબ પહેરીતી તેથી બહુ અજાણી

અખી-અખરહંત બેઠા દીસે છે ઉરમંદળ નખ લાગ્યા
 એવો રસીયો કેણુ મળ્યો તને કામખાણુ કયાં વાગ્યા
 —સાચું બોલ.

અનંગ-રમાડતી ચારીકા રંગે મધુરી હામણુગારી
 અંચળ થાંચ મારીને નાઠી તમશ્રી હુંતો હારી મારી
 ૧૦

અનંગલદ્રો—

સ્નેહ સેજ વાલમ દ્યો સ્વીકારી ! પ્રેમધારી !!

જયંત— નયન જ્યેત વદન કાંન્તિ તુજ પ્યારી

અનંગ—.....પ્રિય સ્વર્ગના વિહારી—પ્રેમધારી

મધુર વચન મરનાળા પ્યારા મૃતિ હૃદય ધારી

યમશ હું જળધારી પ્રાણાત્મા જોવારી

સ્મરું મુર મુત સે લાગ્ય સ્નેહવારી—પ્રેમધારી

૧૧

શુકાચાર્ય—

વીર ધર્મ કર્મ દીલ ધારી

અમુર સકળ દળ અસ્ર ગૃહીને

સુરગણુ શુદ્ધ વિહારી—વિરધર્મ

સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ ભરી

કરી એકય ત્રેલોક્ય સુશારી !—વિરધર્મ

સુર અંદ્ર સુરેન્દ્ર દમી

મધવેશ સુકુટ શિરધારી—વિરધર્મ

નારદ—

નિર્જળ તે જગને જાણો જે જાગ્ય આધીન યદને જમતા
કર્મ ઉપર વિશ્વાસ ધરીને કાર્ય નહિ સરતા—નિર્જળ
આપત્તિ શીર લાખ પડે પણ ધૈર્ય કદી નવ તજતા
રિદ્ધિ સિદ્ધ ઉદમથી પામી દુસ્મનથી નવ ઠરતા—નિર્જળ
પુરુષાર્થી નીજ માર્ગ શોધીને દુઃખ નહિ દીલ ધરતા
સિંહ વને ઉદમ વીણુ ઉઘતા મૃગનવ મુખમાં પડતા—નિર્જળ

૧૩

અનંગભદ્રા—

મન મોહન સુંદર શ્યામ પધારી મન મંદોદરીયે મહાલો
જયંત—રસસુંદરી મનહર રતીરમણી લ્યો અમૃત સુખને
લહાવો.

અનંગ—મન મોતીની માળા ખેરાવું પ્રીયતમને હું રીઝવું

અંતરના હિંચોળે જુલાવી પ્રેમ સુધારસ પાવું—મન

જયંત—નંદનવન સોહામણું સમીર મુગધીત વાય

ખલિતનયા પ્રિયમાનુની મધુર વદન મલકાય—રસ

અનંગ—મીઠું ચૌવન પુર છે મીઠો તવ અનુરાગ

રુમરુ રવની શ્યામ સંગ ઝીલ્લી પ્રેમ પરાગ—મન

અનંગભદ્રા—

૧૪

છોટોજી રાજ ! તમથી હારી

જયંત—.....લજજાઓ ન ખ્યારી!!—છોટો

સ્વેદબિંદુ ભડક મુખારી

અનંગ—.....હુઆઈ તમારી !—છોડો

જયંતી—બિંદુ ઘનસ્થામ ચંદ્રકપોલ પર બે પ્યારે

અંકીત મુખાલે ચંદન મંદ ભટક મશળી

અનંગ—મનમોહન મુંદર ચરમાલો શીદ બાળો.

શુદ્ધી શું વીચારી !—છોડો

જયંતી—

૧૫

બન્ધુ વશ ક્રીધા મારો જે સરલ હૃદય ગુણગણો

અનંગ—નણુરી નવ દોષ અમારો છે કપટી વીર તમારો

શયનભૂવનમાં હતી એકલી છેલ કરી છુપાઈ રહ્યા

અંક ભરી પાલવ મુજ પકડી મોહન મન ભરમાવી

ગયા—નણુરી

જયંતી—અંદ્રવદન મુખ ચરદેન્દુ સમ પ્રકુટી કામણુગારી

કામણુકની લલચાળ્યો ભમરો લલીત કળાઈ તારી—વશ

અનંગ—મનમોહને બોલાવી સાન કરી હું ભોળી બુલ બાઈ અર્ધ

રમરતણાં સરશી ઉર લેહ્યું પરવશ ચર્ધ લોભાઈ

રહી—નણુરી

જયંતી—ખીલેલી જોબનવાડી તુજ મોહ રતી રંજ ન્યારો

ભુરકી નાખી તે ભરમાળ્યો જાન બુલ્યો વીરમારો—વશ

જયંતી—

૧૬

ચેલી ક્રીધી અલલેલા મોહક બાણ મારી.

તે ભુરકી નાખી ભારી છે મૂર્તિ બદુગારી

મંદહાસ્યે ચિત્તુ ચાચું, કામ કટાકે કાળજ કાચું
 બાણકુમાર—પ્રેમપિંજરે પુર્યા અંતર દહાણે પ્યારી—વેલી
 જયંતી—ઠહાલ ભરી રસીકવાણી વાલમણ વીણ મુલેવેચાણી
 બાણકુમાર—રનેહ તારે સાંધ્યે યો બાળમુરે કુમારી—વેલી

કેરશુરામ—

૧૭

ગોળ ખાઓ લ્યો ત્રંબક તડાકીયા

ત્રંબક—લાવો લાવો કેરશુરામ કડાકીયા

ગોર—ખંને જીઠાને છુરચા હડાકીયા—ગોળ

કેરશુરામ—કન્યામાં કંઈએ દેણ નથી તમે હૈયામાં હીંમત
 ધારજો.

ત્રંબક—૧૧ છે રૂપાળો વિદ્વાન વરચાળીયો કામદેવ કેરો
 અવતારજો—ગોળ

ગોર—જોશીને વૈદ મળ્યા વેવાઈ હોંસીલા ધડીયા લગન
 નિરધારજો

ઠેલા પધારજો લગન મંડરમાં આનંદ આવશે
 અપારજો—ગોળ

નારદ—

૧૮

ભજન કર તારાયણનું બાઈ

સાચો ભક્તિ અભૂ કિનકયાળા તામરમરણ સુખાઈ—ભજન
 જલસ્યલ વ્યાપક ધર્મ ધુરંધર દેશે અલયપદ બાઈ—ભજન

અનંગભદ્રી—

અમર મુખદ સંજ વિહાર નવરંજ
સીયવૃંદ નંદનવન મુર કીઠન ઉપવન
વિપતિ વિચારાય રસમય મુખ સંપતિ
નજરા સદા યુવા રહે સ્વર્ગ મુખામયી—અમર

૨૦

લેક્ષ્મી—

ચપળા અમકે વાહનમાં ચંદા છુપી રહી નલમાં
ટહુકે કોકીલા વનમાં વ્યાકુળ કરે રમરતનમાં
ખંસરી અધર પ્રવાલે દૈસ્તુલ મણી શી વિરાજે
કર્ણે મકરાકૃત મુંઠગ પદકંજ નુપુર રાજે—ચપળા
કેશર તિલક વનમાલા મહામર મનોહર લોચન
સુંદર વહનપર વારી તણસાવે ઝુજને મોહન—ચપળા

૨૧

દેવાંગના—

ગૃહદેવી કેને કહેવી ? તેતો રીત બતાવે દેવી
હશે વળી ગૃહીણી ગુણમાં કેવી ? દેવી ! !—ગૃહદેવી
નાથ નગીના નયવી નયને નયન નયનમાં હજે
રસબસ થઈને રસીયા થાયે રજની મુખમાં ગાજે
આલુણ્ણ પારે નવનવા નિતઃતેને ગૃહીણી કહેવી !—ગૃહ

લક્ષ્મી—જમ સેવાના વૃત આદરે સ્વામીને સંતોષે
 કટુવચન નીજ કાંત કહે પશુ કહિ બરાધ ન રોષે
 સુખ દુઃખમાં સદા પ્રસન્ન રહે તેને મૃદોષી કહેવી—ગૃહ
 દેવાંબ્ના—અર્થ સુકત તવ મીઠી વાણી અંતરમાં ઉતારી
 મોહ સાચવી કરશું પ્રેમે ગૃહબલસ્થા સારી
 અંતરની જમ સુંચ ઉઠેલી જાત દીપ્ત મહાદેવી!—ગૃહ
 (છ. એ. કવિ વૈરાટી)

લક્ષ્મી—

૨૨

થાએ બટુક પ્રદક્ષિણારી શ્રુતિ તારી
 તે દિનની ઓળખાણુ ંહાલમાં !
 સુરપર સીરમોર મલુણાં ધરણી પીઠે ધારી
 તાર્યા વેદ અમુર મારી મનુમંડળી તારી !
 વાહ ન્યારી ! કળા તારી !!
 દીઠી આજ ંહાલમાં !—થાએ
 (છ. એ. કવિ વૈરાટી)

૨૩

જયંતી—પ્રીતીની જ્યોત ઉરમગી મધુરી મુર્તિ મુદામી
 મનોહર અંસરી જામી પ્રીતમની રહે મુને લાગી
 વિલાસોના તરંગોમાં મીઠા મનના ઉમંગોમાં
 અધીરી સુલતી બાળા બનીને કાન્ત અનુરાગી
 હૃદય માનો વીણાં વોલે હૃદય એ તાનમાં રોલે
 અડધું બેબન એ અકરોલે ડોલાયું તે જો! મુગમી-પ્રીતી

જયંતી—

૨૪

હું માતુની મનના વિંતામણી તારૂણીના ઉર હૈયાહાર
આપ તરુવર કલ્પ સમા તો હું નિત છાયા રવસનાર
આણુકુમાર—તું અવનિની વિમળચંદા મુજ ઉરસીધુ
ઉછાળનાર

મુજ હૃદયની ગૃહલક્ષ્મી છો મન વાંછીત ફળની

હાતાર—હું

જયંતી—આપ મુગંધીત વાયુ વસંતના હું તે મુગંધીને
વરનાર

ભાગ્ય થકી મળ્યા મનમોહન રવચં અમરગણના
શીરતાજ !—હું.

૨૫

લાડવડ—

આનંદ મંગલ ઝાઝો પરણાવી લેશું દહાવે

મારી વેવાણ ! રસીલી જોડી ચોમશે.

સૂરજ—નીરખી કન્યા કહેયો મુખ જોઇ તાકી રહેયો—મારી

ગોર—ચાહ ઠીક મળ્યું આ દાણું જોઈ લુલું બીજું કાણું

મળી વેવાણને વેવાણું ફેરા ફેરવોને કટ—મારી

ચંબક—ફાકીયા વૈદ જોયો હોળીને દહાડે રોયો

કેવી જાન જોડી હું આવું દુનીયામાં ઠકો વાગશે

ફરશુરમિ—તડાકીયા કહું તમને જાતી ઉમેઠ મનમાં અમને

વાળા વમકાણું જોજો ફરશુરામનો ફાકો—મારી

૨૧

૨૬

જયંત—શી દીનદયા મુજયઈ વિધી વિપરીત અધવચ ઘઈ
કયાં અમદાપુરી સ્વર્ગ સદન મુજ કારા ગૃહ પાતાલ

ભૂવનમાં

અમુર પ્રપચે બાન લુહ્યો હું વિનતી કરું દોને

જઈ—શી કથા.

૨૭

દેવદેવાંગના—

જય જય મુરપતિ શિરતાજ ! સ્વર્ગભુવનના છે અધિરાજ
ચક્ષુ કિન્નર ગણુ યશ ગુણુ ગાયે અમરગણુ ઉર આનંદ યાયે
કીર્તિ પ્રતાપ મુજશ જય યામે અમરનાથ દુઃખ સહુ
વામે—જય.

વામન—

૨૮

અમૃતથી પણ અતી મીઠી લાજે માતપીતાની સેવા
જનની જનકના પદ પૂજન તે મધુરા મધુરા મેવા
સ્નાન ધ્યાન સંઘ્યા તપોણુ કરી અગ્ની-હોત્ર મુધારે
પ્રેમે ન પૂજે માતપીતાપદ વૃથા વખત તે ગાળે-અમૃત.
અદ્વા વિપ્રનું મહેશ્વરી મહીમાં માતપીતાનો ભારે
અગટ ઇશ નીજ જનની જનકની સેવા સપુત મુધારે-અમૃત
અંબિકા—

૨૯

કરી છેતરપીંડી કન્યા લુહી પરણાવી જઈ ક્યાંક

કરું છું સરકારમાં

ફરશુરામ—ચંદરીયો શંકરીયો વર છે કાણો તજ તારું

તપાસ પળ વારમાં
ત્રણક—.....ઠહે તો તો કન્યા છે ચંપાની પાંખડી

ફરશુરામ.....હામદેવ જેવાની કુટેલી આંધડી

ત્રણક.....લુચ્ચાના ખીર તને ભણ્યો ફડાકીયા

ફરશુરામ—.....ઠગછો પાટણનો તું ત્રણક તોજકીયા

ત્રણક—ચુપ.....ચુપ.....ચુપ.....

ફરશુરામ—જા.....જા.....જા

ગોર—.....અહિં નથી ઘરાળકે ઉલાડમાં—ફરી

અનંગભદ્ર— ૩૦

નીશા અનંત દુઃખની પીયુ વીતી ગઈ

પ્રભા અનંદની આ ખીલી બુવો શોભતી

મધુર સમીર મલય વાય પુષ્પ આ ખીલે

મધુર પંખી લલીત ગાન કરી તરુ બુલે

જયંત—રવી જતાં શશી પ્રભા સધ્યા સરી જતી

ઘટમાળ ભાગ્યની એ રીત ઘડી ભરી જતી.—નીશા

અનંગભદ્રા— ૩૧

મૂર્તિ મરી અંતરમાં પ્યારા શિરોમણી મુરના

તન મન ધણું ચણુંમાં નિશઢીન રહું શણુંમાં

જયંત—મુગ્ધા મધુર મનહારી તુજ દર્શા અનંદકારી

સોભાગ્ય સતી સુતનયા હૃદયેશ્વરી વસી તનમાં

અનંગ—વ્યાદુજ બની છું પ્રેમે નીભાવશે ઉર નેમે

મનહંસ માનસ સરના મુખચંદ્ર તારૂણી તનના—મૂર્તિ

વિરાટ દશન

શાંતિ.....શાંતિ.....શાંતિ

જાહેર ખબર.

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સમાજમાં બજવાતા નાટકોની ચોખ્ખીઓ સમાજને જ્યાં મુકામ દશે સાંચી રાહડી કીમતે મળશે.

નાટકનું નામ	કીમત
ચંદ્ર. લક્ષ્મિ	રૂ. ૨-૩-૦
બાજરાવ	૦-૩-૦
પરમહંસ	૦-૩-૦
પ્રભાવતિ	૦-૩-૦
દેવી ચૌધરણી	૨-૩-૦
જરા સંધ	૦-૩-૦
રા' નવમણ	૦-૩-૦

માલિ.

રમાકાન્ત નાટક સમાજ.

શ્રી ચુનીલાલ અમીચંદના ધી જીને એન્જીન પ્રિ. પ્રેસ
પ્રસન્નવદન જીવીલારામ દીક્ષિતે જાણ્યું છે. ખપાડીમાં ચક્રા
મુરત અને અમૃતલાલ મહાદેવ ઇન્દર આશારામ
ઓછાએ પ્રસિદ્ધ કર્યું. કે. મુર્યપ્રભાસ
ચંદ્રેટર મુરત.

